

Истински синтез на продължителните научни занимания на проф. Русев, посветени на търновските писатели от края на XIV и началото на XV в., е последната му книга "Естетически принципи и художествено майсторство на писателите от Евтимиевата школа" (1983 г.). Тя също е плод на действително комплексен подход в осветляването на трудната и неразработена досега проблематика за естетиката и художественото майсторство на най-значителните представители на Търновската книжовна школа — Патриарх Евтимий, митрополит Киприан, Григорий Цамблак.

Цялостното значително по обем научно дело на проф. д-р Пеньо Русев го представя като личност с многостранни интереси и способности, като учен със свой оригинален профил. Жалко, че ранната смърт му попречи да реализира още много от своите изследователски планове. Вече 12 години той не е сред нас, но споменът за неговата богато надарена личност, научна ерудиция и огромна работоспособност, за човешката му доброта и отзивчивост живее у всички, които са работили и са се учили от него, които той е подпомагал и насърчавал. А многопосочните му и проникновени проучвания по история на българската литература и психология на художественото творчество заемат достойно място в развитието на българската литературна наука.

Невяна Дончева-Панайотова

ПРОФЕСОР НИКОЛАЙ КОВАЧЕВ НА 75 ГОДИНИ

На 22 ноември 1994 г. проф. Николай Ковачев навърши 75 години.

През погледа на младите такава годишнина вероятно се поставя в графата спокойна пенсионна възраст, но ние — неговите колеги и ученици, — които го познаваме като изключително жизнен, едновременно добър и строг, романтичен и лиричен, възрожденец по дух, отдал целия си съзнателен живот на науката, изкуството, на родния си СевлиеВСки край и на България, знаем, че тази възраст е време на непрекъсната и напрегната творческа работа.

Проф. Ковачев е личност, която никога не е падала на колене, независимо че през последните години нещастията и обидите го следваха едно след друго. Много пъти съм се питала кое го прави толкова устойчив. Възможно е устойчивостта да е генетически заложена в него от известния в СевлиеВСко род Джумаци — Ковачеви, началото на който се търси към началото на XVIII в. Възможно е да е възпитана от суровата природа на китния му роден севлиеВСки балкан, където е прекарал немалка част от живота си.

Проф. Ковачев е мерило на дисциплинираност, организираност, трудолюбие и вискателност — най-вече към себе си. Това са качества, изключител-

но необходими на преподавателя, научния работник и човека, и в ценността на тези качества той убеждаваше своите по-млади колеги и студенти.

Преподавателят проф. Н. Ковачев студентите познават като ерудиран специалист по увод в езикознанието, уважаващ мнението на младите, спокоен, внимателен и обективен.

Много даде и много остави професорът на Великотърновския университет. Той е от малцината учени не само в този университет, но и в национален мащаб, които създадоха и след пенсионирането си оставиха утвърдена научна школа.

Добри ономасти създаде проф. Ковачев, те ще продължат неговото изследователско дело.

Няма да сгреша в твърдението си, че ономастичният архив, събиран и организиран под неговото вещо ръководство, със съдействието на асистентите му, на техническите му помощници и студентите-филолози, е единственият в България. Малко научни звена могат да се похвалят с такова богатство. Той успя да убеди ръководството на университета да утвърди съществуващия архив в научен център за ономастични изследвания.

Проф. Н. Ковачев е публикувал над 120 научни труда в областта на ономастиката и краезнанието. Някои от тях като тематика, изследван материал и разработка са единствени. Особено ценни са монографичните му изследвания: "Местните названия от Севлиево" (1961), "Местните названия в Габровско" (1965), "Топонимията на Троянско" (1969), "Честотно-тълковен речник на личните имена у българите" (1987), "Българска ономастика (Наука за собствените имена)" (1987). Последните две книги трябва да заемат специално място в библиотеката на филолога българист, на историка и краеведа.

Честотно-тълковният речник включва над 5600 лични имена от събраниите по регистрите за раждания 20000 имена от бившите 99 околийски града, които са с честота на разпространение 5 и повече пъти. Речниковата статия обединява данни за честотата на употреба на съответното име, произход и тълкуване на семантиката му. В предговора авторът прави кратък преглед на антропонимичните проучвания у нас, на развоя и състава на личноименната ни система, на критериите за избор на името през различните исторически епохи, както и лингвистичен анализ.

В книгата си "Българска ономастика" проф. Ковачев е включил лекциите си от спецкурса по ономастика, като допълнително е разработил още няколко теми, за да добие изследването завършен вид. Това е първото по-цялостно — теоретическо и практическо — ономастично изследване. Много ценна част са насоките, които дава авторът при събирането, подреждането и анализа на ономастичния материал. Книгата е изключително необходимо помагало за краеведа.

Както е невъзможно да се направи преглед на цялата научна продукция

на професора, така е невъзможно да се покажат всички страни на неговата блага и одухотворена личност. Не бива обаче да се отмине незабелязано неговият буден дух, проявяващ се и в обществената му ангажираност, факт, който прави особено впечатление след пенсионирането му. На обществени начала и днес той продължава да ръководи Центъра по ономастика при Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий". Участва в организирането и провеждането на две кръгли маси по ономастика и в Първата ономастична национална конференция. През 1991 г. е избран за общински съветник в Севлиевската община и става пръв председател на комисията по образование, наука, култура и вероизповедание.

От разстоянието на времето смея да твърдя, че са малко творците, учениците и хората като проф. Ковачев. Той мечтаеше да организира кръжок по ономастика — организира го. Мечтаеше да създаде архив по ономастика — създаде го. Мечтаеше да подготви свои ученици — последователи — подготви ги. Мечтаеше след пенсионирането си да остави научноизследователска школа по ономастика — остави я.

Бъдете жив и здрав още дълги години, професоре! Продължавайте да мечтаете и да реализирате мечтите си!

Ние, Вашите колеги и ученици, не сме Ви пенсионирали, независимо че в последно време рядко Ви търсим. То е, защото времето е много динамично. Бъдете уверен, че ние сме Ви много признателни за мълчаливото Ви търпение, когато грешахме; за примера, който ни давахте по всеотдайност, трудолюбие и човечност.

Недялка Иванова